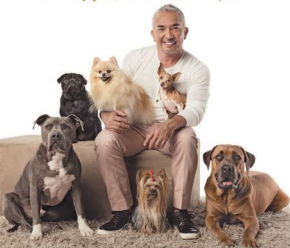

Podle New York Times autor bestselleru #1 Cesar's Way

Cesar Millan

CO MĚ NAUČILA SMEČKA

Příběhy psů, kteří změnili můj život

Cesar Millan a Melissa Jo Peltierová

Cesar Millan

CO MĚ NAUČILA
SMEČKA

Další knihy Cesara Millana

Cesar Millan

Krátký návod, jak udělat psa šťastným

Cesar Millan
CO MĚ NAUČILA
SMEČKA

Příběhy psů, kteří změnili můj život

Cesar Millan
a Melissa Jo Peltierová

NATIONAL GEOGRAPHIC

Washington D. C.

Publikováno National Geographic Society

1145 17th Street, N. W. Washington, D. C. 20036

Copyright © 2017 Cesar's Way, Inc.

Czech Edition Copyright © Cesar's Way, Inc. All rights reserved. Reproduction of the whole or any part of the contents without written permission from the publisher is prohibited.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována, uschovávána v informačním systému nebo rozšiřována elektronicky, mechanicky, fotokopiiemi či jiným způsobem bez předešlého souhlasu majitele práv.

National Geographic je jednou z největších světových neziskových vědeckých a vzdělávacích organizací. Byla založena v roce 1888 k „pozvednutí a rozšíření zeměpisných znalostí“, posláním společnosti je inspirovat lidi k péči o planetu. Každý měsíc prostřednictvím svého oficiálního časopisu, National Geographic, a dalších magazínů; National Geographic Channel; televizních dokumentů; hudbou; rozhlasem; filmy; knihami; DVD; mapami; výstavami; živými vystoupeními; školními programy; interaktivními médii a obchody oslovuje více než 400 milionů lidí na celém světě. National Geographic zajistila více než 10000 vědeckých, výzkumných, ochranných projektů a podporuje vzdělávací program propagující zeměpisnou literaturu.

Techniky uváděné v této knize jsou určeny jen k informaci. Protože každá jednotlivá situace je zvláštní, měli byste uvážit jejich použití až po poradě s profesionálním odborníkem na psy, předtím než budete čerpat informace obsažené v této knize. Autor a nakladatel výslovně odmítá odpovědnost za všechny nepříznivé účinky, které mohou vzniknout následkem použití informací obsažených v této knize.

Pro více informací navštivte www.nationalgeographic.com.

National Geographic Society

1145 17th Street N. W.

Washington D. C. 20036-4688 U. S. A.

Pro informace o zvláštních množstevních slevách, prosíme, kontaktujte National Geographic Books Special Sales: [ngspeccsales & ngs.org](mailto:ngspeccsales@ngs.org)

Pro práva nebo souhlas s poptávkou, prosíme, kontaktujte National Geographic Books

Dodatečná práva: [ngbookrights & ngs.org](mailto:ngbookrights@ngs.org)

Grafická úprava Nicole Miller

Czech edition © TIMY PARTNERS spol. s r. o., Pražská 5, 811 04 Bratislava

Translation © Eva Horová

Odpovědná redaktorka Libuše Bicanová

Sazba LAYOUT s.r.o., Bratislava, www.layout.sk

Copyright © 2017 Vydalo vydavatelství TIMY PARTNERS spol. s r. o.

Pražská 5

811 04 Bratislava

První vydání 2017

ISBN 978-80-89311-95-8

Na počest památky psů jako poděkování
za vše, co udělali pro mě a mou rodinu, věnuji
tuto knihu mému oduševnělému psímu učiteli,
Daddymu. Věřil sobě, věřil mi a naučil mě,
jak pomáhat jiným. Daddy, prosím Tě,
ukáž mi, jak mám být tak moudrý a laskavý,
jako jsi byl ty. Byla to pro mě velká čest,
že jsi šel po mém boku, příteli.
Každému chybíš – zvláště mně.

*Bůh nadělil zvířatům zdravý rozum,
který byl v minulosti naší silou.
Každé zvíře přirozeně ví, jak má žít,
jen my se to musíme pracně učit.*

– Margaret Atwoodová,
Bůh nadělil zvířatům

OBSAH

Úvod: Seznamte se se svými novými učiteli	11
LEKCE 1: Respekt	21
LEKCE 2: Svoboda	43
LEKCE 3: Důvěra	67
LEKCE 4: Opravdovost	83
LEKCE 5: Odpuštění	113
LEKCE 6: Moudrost	135
LEKCE 7: Nezlomnost	165
LEKCE 8: Přijetí	199
Epilog	217
Zdroje	223
Zdroje	227
Poděkování	231
O autorech	233
Práva k fotografiím	235

*Zvířata začínají své životy připravená se učit
a daleka toho být zatížená neschopností mluvit,
mají mnoho jiných způsobů, jak navzájem
komunikovat. Je naší povinností spíše
naslouchat než slyšet, dívat se dovnitř místo
do minulosti.*

– Nick Trout,
Nejlepší lék je láska

ÚVOD:

SEZNAMTE SE SE SVÝMI NOVÝMI UČITELI

Zavřete spolu se mnou oči. Jen na okamžik. Zavřete oči a představte si den, jako je tento:

Ráno ptáci štěbetají za oknem a vy se přirozeně probudíte za svítání – nepotřebujete budík, který by vám řekl, kdy máte začít svůj den. V okamžiku, kdy se sluneční světlo dotkne vašich očí, jste naplnění smíšenými pocity vzrušení, radosti a očekávání. Hladce přejdete do své každodenní rutiny, která obsahuje jógu, napínáte a zkracujete každý sval svého těla předtím, než poběžíte ven na své ranní cvičení.

Procházíte se po sousedství a radujete se ze svého dobrého zdraví, z každé chvíle, kdy můžete dýchat čerstvý vzduch, cítit vůni květin a stromů všude kolem vás. Ačkoli je to stejná procházka, kterou děláte každý den, máte pocit, jako kdybyste to všechno dělali úplně poprvé. Vidíte své přátele a sousedy, se kterými se nadšeně zdra-

víte, stejně jako oni na oplátku pozdravují vás. Také jsou vzrušení dnem, který leží před nimi. Když se vrátíte domů na snídani, vaše rodina vás očekává. Přivítáte ji s ještě větší radostí a nekonečnou láskou, než jste se vítali se sousedy. Obejmete je, políbíte a dáte jim poznat, jak je zbožňujete a jak si jich ceníte ještě předtím, než vyjdete na dvůr a bravě oslavíte další den, který začínáte všichni společně. To je vaše každodenní ranní rutina – protože co by to bylo za život, kdybyste nesdíleli tento neuvěřitelný pocit zázraku a vděčnosti, který pocítujete s těmi, které milujete?

Když je čas jít do práce, přijdete vočekávání – milujete to, co děláte pro živobytí! To vám dává obromýný pocit pýchy a sebeúcty. Každého svého kolegu vřele uvítáte. I když se od vás vnějškově tak liší – jsou různě velcí i těžcí, jsou jiné barvy, rasy či náboženství – chápete, že jste všichni jeden druh s jedním obyčejným záměrem. Vážíte si všech lidí, se kterými pracujete, od těch nejméně kvalifikovaných až k výkonnému řediteli. A dokonce i on sdílí tento přijímaný postoj. Vaše firemní filozofie je, že každý člověk má zásadní roli v práci, kterou děláte, a každý člověk by měl mít slušný podíl na ziscích.

Jednou za čas s někým v práci neshodujete. Možná má něco, co byste chtěli, nebo dělá něco, s čím nesouhlasíte. Ale ve vaší společnosti nikdo nikomu nevráží nůž do zad – žádné spiklenecké mlčení, žádné šeptání za zády. Ne. Když si vy a vaši kolegové nevidíte z očí do očí, nekritizujete, svůj názor říkáte rovnou, i když to znamená krátký nesoulad mezi vámi dvěma. Ten skončí za několik minut, věc bude rozhodnutá a půjdete dál dnem bez zášti nebo mrzutosti.

Zní to jako dokonalý svět, že ano? A pravděpodobně je to nemožné – spíše to zní jako pohádka. Ale ne nutně. Scénář, který jsem právě navrhl, je momentka ze života, jaký by mohl být, kdyby se lidé přiblížili způsobu života psů.

Psi nám ukazují, jak dobří bychom mohli být.

V posledních deseti letech jsem napsal šest knih týkajících se chování psů a téměř všechny se staly bestsellerem *New York Times*. Ve všech byly příběhy mnoha psů, které jsem v průběhu let napravil a techniky, které jsem použil, abych jim pomohl. V těchto knihách jsem byl učitelem já. Tato kniha je však odlišná. V této knize psi nejsou studenty, ale učiteli. Našimi učiteli. Na následujících stranách se s vámi podělím o některé nejdůležitější věci, které mě psi během mého života naučili.

Naši psi jsou s námi každý den a každým svým pohybem nám ukazují lepší způsob života. Bohužel až příliš často tomu nevěnujeme pozornost. Považujeme za samozřejmé, že toho víme o životě o tolik více než oni, a věříme, že je můžeme naučit daleko víc, než by oni někdy mohli naučit nás.

Ve skutečnosti investujeme ohromné množství energie do pokusu zařídit, aby naši psi byli více jako my! Učíme je porozumět lidské řeči – často aniž bychom se obtěžovali naučit se té jejich. Učíme je sednout, zůstat, přijít a chodit u nohy pro své pohodlí, ne pro jejich. Hyčkáme je jako děti (i když oni se skutečně nestarají o to, kdo má hezčí hračky) a oblékáme je podle módy (i když si o módě nemohou promluvit).

Nic z toho mi nedává smysl. Učíme své psy, aby se chovali jako my, zatímco mnozí z nás zápasí s hledáním šťastných vztahů se členy našeho vlastního druhu. Psi jsou

od přírody schopní ocenit vlastnosti jako čest, respekt, rituál, soucit, poctivost, víra, oddanost a soustrast. Instinktivně chápou důležitost hierarchie ve smečce a vzájemně prospěšných vztahů. Co kdybychom místo toho, abychom je učili tomu, co by podle nás měli umět a naučit se od nás, využili příležitosti poučit se od nich?

Napsal jsem tuto knihu, protože si myslím, že nastal čas, abychom se na své psy začali dívat jako na učitele. Psi mají všechny kvality, o kterých říkáme, že bychom je chtěli mít, ale jak se zdá, nikdy jich nemůžeme dosáhnout. Každý den svých životů psi skutečně žijí mravní kodex, na který lidé jen aspirují. Věřím, že nám psi často rozumějí lépe, než my sami sobě.

Sokrates řekl: „Poznej sám sebe“. Já mám vlastní variaci tohoto úsloví: „Chceš-li poznat sám sebe, poznej svého psa!“ Konec konců je to pravda, váš pes vás zná – vaše skutečné já – lépe než většina lidí ve vašem životě. Váš pes zná vaše pravidelné činnosti, umí číst řeč vašeho těla a vašich emocí – pravděpodobně lépe než vy sami. Váš pes odhalí vaše skryté podvědomé myšlenky a je zrcadlem hlubin vaší duše.

*Žádní filosofové nás tak skrz naskrz nechápou
jako psi a koně.*

- Herman Melville

Vývoj učitele

Psi se stali našimi nejlepšími učiteli, protože po staletí byli z nutnosti pilnými studenty lidského chování. Bě-

hem milionů let evoluce se naučili poznávat náš druh, aby vedle nás mohli úspěšně žít a spolupracovat s námi.

Přemýšlejte o tom: Psi se stěhovali s naším druhem tisíce a tisíce kilometrů. Lovili s námi; hnali naše stáda dobytka a bránili naše území. Šli vedle nás a přizpůsobili se nám na každé etapě naší cesty, následovali nás, když jsme se měnili z lovců a sběračů na zemědělce a posléze obyvatele průmyslových měst. Za statisíce let psi poznali naše zvyky téměř stejně dobře jako své vlastní. Naučili se číst řeč našeho těla a porozumět odstínům hlasu. Aby přežili, stali se světovými odborníky na všechny typy lidského chování. Jsem přesvědčený, že kdyby psi mohli mluvit lidskou řečí, byli by z nich nejlepší psychologové, stejně jako nejlepší přátelé a učitelé.

Na světě je více než 400 milionů psů. Průměrně jeden na každé čtyři rodiny ve Spojených státech. Nezáleží na tom, zda jste bohatí nebo chudí, věřící nebo ateisté, zda žijete ve velkoměstě nebo v chalupě na venkově. Psi umějí spolupracovat a žít kdekoli s kýmkoli z nás.

Protože jsou tak přizpůsobiví, jsou to jediná zvířata, která jsou schopná koexistovat šťastně s lidmi po deseti-tisíce let. V knize *The Genius of Dogs* (Nadání psů) přírodovědců Briana Harea a Vanessy Woodsové je teorie, že když se prehistoričtí vlci poprvé začali vyvíjet ve zvířata, která známe dnes, „domestikovali“ lidi asi stejně, jako lidé domestikovali je. Rychle se naučili, že když nám pomohou lovit, hnát ovce a chránit domy, dostanou za to odměnu: potravu a přístřeší, ty se nakonec změnilly v ojedinělý mezidruhový vztah.

Přestavte si okamžik před nějakými 40 tisíci lety, kdy první chytrý vlk/protopes přišel na to, že by měl posta-

*Mezi domovem a Dog Psychology Center – jsem obklopený
stále rostoucí smečkou krásných psů.*

ráno o všechny své životní potřeby, kdyby jednoduše pomohl tomuto cizímu, vzpřímenému stvoření dělat to, co vlci přirozeně dělali každý den: lovit, vyhledávat kořist a chránit rodinu. Vlci, kteří se nebáli nebo neohrožovali lidi, měli náhle výhodu, kterou jejich „divočejší“ bratranci neměli. To byla situace, ze které mohly těžit obě strany, a ta trvá dodnes.

Zatímco naši psi usilují o to porozumět nám, aby se hodili do našeho světa, my jim neprokazujeme stejnou zdvořilost. Většina mých klientů ke mně přichází s názorem, že problémy jejich psů nemají s nimi samotnými nic společného. Ale v téměř každém případě začínají problémy psa jeho majitelem. Ať je profese nebo kulturní pozadí lidí, se kterými pracuji, jakékoli, všichni mají podobnou prosbu: „Cesare, prosím, prosím, pomoz mému psovi“. Avšak předtím, než je všechny mohu naučit, jak

pomoci psovi, je musím poučit, že se musí dozvědět, jak pomoci sami sobě.

Vývoj nejlepšího přítele

Psi byli na naší straně, pozorovali nás a četli naši energii v každé fázi naší evoluce. Když jsme potřebovali ochranu, vyřešili způsob, jak s námi komunikovat, jak nás varovat před hrozícím nebezpečím. Když jsme potřebovali přepravu, statečně souhlasili s tím, že budou tahat naše sáně a povozy. A když jsme potřebovali společnost, překonali se a naučili se být našimi nejlepšími přáteli.

Jak se lidská civilizace vyvíjela, přestávali jsme potřebovat fyzickou práci, kterou vykonávali. Ale stále jsou schopní pomáhat i v našem dnešním těžkém rozhodování. Psi pomáhají detekovat nemoci, pomáhají nám jako záchranáři, nabízejí útěšnou společnost v hospicích a přinášejí společnost a potěchu do našich domovů. Náš vztah se psy byl vždy hlubší než vztah s ostatními domácimi zvířaty, jako jsou akvarijní rybičky, fretky, hospodářská zvířata nebo dokonce kočky. Možná proto, že jsme oba sociální druhy, lidé a psi se vzájemně chápali a cenili kvůli tomu, co pro oba druhy znamená spoléhat se na druhé a pečovat o ně.

Postupem času se ze psů pomocníků stali psi společníci a nakonec dokonce plnohodnotní členové rodiny. Jejich zdánlivě jednoduchý pohled na život nám nabízí ideální pohled na to, jak by měla vypadat důvěra, respekt, oddanost a věrnost ve vztazích. To je důvod, proč by se v dalším vývoji měli stát našimi největšími učiteli.

*Myslím si, psi jsou nejúžasnější stvoření;
lásku dávají bez podmínek.*

Pro mě jsou příkladem tobo, jak žít.

– Gilda Radnerová

Nejdůležitější lekce v životě

Jako dítě jsem se poučil o respektu od psů, kteří se potulovali po naší farmě. Jejich lekci jsem vstřebal bez vzájemného vyrovnání konfliktu a společenského sebeuvědomění. Poučil jsem se o vyrovnanosti pozorováním klidné spolupráce smečky. Naučil jsem se poctivost a integritu vstřebáváním prostých a přímých způsobů, kterými tato zvířata mezi sebou komunikovala. Psi byli mým příkladem a pomohli mi stát se tím, čím jsem dnes. Stále mě nutí, abych chtěl být lepším člověkem: lepším společníkem, přítelem, otcem a učitelem.

Abyste se od psů něco naučili, musíte se s nimi nejprve setkat – a ne z pozice nadřazenosti. Musíte se pokořit a otevřít se rozmanitým druhům komunikace. Chcete-li se něco naučit od psů, nebo konec konců jiných zvířat, musíte nejprve porozumět jejich světu tím, že se na život podíváte jejich očima.

Naše životy jsou v dnešní době tak komplikované. Zatímco si oprávněně zakládáme na všem, co moderní technologická společnost nabízí, zapomínáme na to, že nás může zavádět stále dál od naší instinktivní povahy. Stresující práce, dlouhé dojíždění do práce a hodiny strávené nad počítači se nám zdá normální. Naše děti mají více domácích úkolů než volna. Nerelaxují lezením po stromech, místo toho zůstanou doma před pulzující te-

levizní obrazovkou. Máme domy k uklízení, pochůzky k běhání, dluhy k šetření a účty k placení. Necháme-li se vším tím pohltit, nikdy nebudeme mít příležitost vidět svět a všechny jeho vzácné okamžiky – vše, co pes dělá zcela přirozeně.

Vzdor tomu všemu věřím, že tajemství vnitřního klidu a štěstí leží v instinktivním světě, ve kterém žijí psi. Na prvním místě a především jsme zvířata a víme, že něco v našich životech není v pořádku. Tak čteme knihy jak se napravit a pokoušíme se to vyléčit jídlem, pitím, drogami, hazardem a nakupováním – vše v zoufalém pokusu zastavit ten rušivý signál a najít klid. Ukazuje se však, že nejlepší vzor na světě žije přímo vedle nás v našich domovech.

Psi nám mohou dát tolik životních lekcí – například o důvěře, oddanosti, vyrovnanosti a bezvýhradné lásce. Dotýkám se toho všeho na následujících stranách. Ale především se s vámi chci podělit o osm zvláštních lekcí, ve kterých mě někteří velmi neobyčejní psi mého života poučili o respektu, svobodě, důvěře, opravdovosti, shovívavosti, rozvážnosti a přijetí. Tyto lekce jsem dostal od svých milovaných pitbulů Daddyho a Juniora; od hrdého a čestného farmářského psa jménem Paloma; od dvojice masivních rotvajlerů jménem Cain a Cycle a dokonce od malého francouzského buldočka Simona. Tolik psů prošlo mým životem a každý z nich v něm zanechal nesmazatelnou stopu. Jak uvidíte, každá kapitola představuje konkrétní, inspirativní krok na cestě k objevování sebe sama založený na lekcích, které nám mohou dát naši psi.